

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і ніри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.« — з Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламыці неопечатані вилізі від порта. — Оголошеня авчачині приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 31 с. від стрічки.

Парляментарне положенє.

(X) Парляментарне положенє змінє ся мало що не кожного дня неначе цвітнева погода. Одного дня звіщають, що вже послідував зворот до ліпшого, а тимчасом сего ліпшого якось трудно добачити. Відносини в посольській палаті остають на тім самим місці, обструкція триває дальше як і перед Великоднем, а так молодоческий клуб, як і Славянський Союз, що пособляє змаганям молодочехів, заявили, що нема найменшого поводу змінити дотеперішнє поступованє. Навіть вибору квотової депутації, проти якої доси не було ніякого опору, не дозволили чеські радикали вибрати, так що знов мусить відбутися «надзвичайнє» засіданє і вибір мабуть не обійде ся без «музики».

Засіданя відбувають ся серед того самого нудного відчитуваня кількогодинного петицій, внесень та інтерпеляцій. Про «польське посередництво» ходять найрізномоднійші поговори. Одні запевняють, що Поляки роздатовані «ческою музикою» усувають ся від всякого посередництва, другі знов кажуть, що дораджують «приняти тактику польского Кола і дбати про поодинокі уступки», одначе сю зміну поступованя утрудняють молодочехам чеські аграрники і радикали. Чеські аграрники іменно оповістили в своїм органі *Obnova Zemledělci* заяву, в котрій вельми остро осуджують молодоческу політику, яко нездарну і переверотну, на що знов молодочехи відповіли неменше остро.

Хоч в кругах молодочехів, а не менше і Славянського Союзу виробило ся тепер переконанє, що обструкція не веде до ціли, що тою дорогою молодочехи не лише не осягнуть другого чеського університету і чеської мови у внутрішнім урядованю, але так само не поведе ся їм повалити міністерства д-ра Кербера, котрого становище по виборі делегації і після угорских подій, стало кріпшим як до недавна, всеж таки не находять молодочехи виходу із сего зачарованого круга.

Але так само й Німці не хотять приложити рук до направи парламентарного положеня. Колиб обструкція устала в державній радї, тоді окрім бюджету прийшла-б на дневну чергу і австро-угорська угода, вельми некорисна для Австрії. Німці, котрі стоять тепер за удержанєм міністерства д-ра Кербера, були би приневолені прийняти сю угоду, а тим самим взяти всю одвічальність на себе за єї шкідні наслідки перед своїми виборцями, а они як-раз хотять викрутити ся від сеї одвічальности. Змагають отже до того, щоби такі правительствє довели до сеї угоди дорогою §. 14-го, нехай непарляментарнє правительствє приймає на себе всю одвічальність, наколи населенє почне ремствувати на сю угоду.

Чехи числять на те, що наслідком такої полагоди прилюдна опінія зверне ся проти міністерства д-ра Кербера і оно ста-

не неможливим, але і в сїм случаю можуть они помилити ся в своїх обчисленях.

Польський голос руского свьщеника.

В *Przeгляд*-і появил ся «Лист до редакції» яко «голос Русинів» від одного з дуже поважних і поважаних руских свьщеників, мужа старечого віку, бо числячого 87 літ — о. Івана Білинського, скалатского декана і пароха в Ілвча. Сей лист містить згадана редакция «без всякої зміни, бо в річю великої ваги пізнати ширі погляди чесних Русинів, вільних від всякої ненависти до братнього польского народу». Передано се письмо в повнім єго змісті, скорочуючи в менше важних місцях тільки єго середущу часть.

«О скілько нам було мило — зачинає о. Білинський своє письмо — читаючи уступ статї пера С. Е. п. Бобжинського, заміщений в *Przeгляд* і в ч. 38 с. р., прихильній нам Русинам, о стілько немилу доторкнула нас статя пера Я. В. П. Гівоша, заміщена в *Przeгляд*-і, неплязна нам Русинам, обвиняюча нас незаслужено, що перймаючи звату часть вірних р.-кат. обряду на гр.-кат. обряд, тимсамим заподіяли чисельну кривду польскому жавлу в нашій сусьпільности.

«Не перечимо зовсім, що поодинокі випадки зміни гр.-кат. обряду на рим.-кат., як і на відворот з рим.-кат. на гр.-кат. подекуди збували ся, але про масовий перехід рим.-кат. населєня на гр.-кат. обряд автор не доставить нам доказу, коли ми є в можности вказати свьжий факт Тучаї, де ціла гр.-кат. громада перейшла на рим.-кат. обряд, а в давійших часах ще і більше подібних фактів. Вирочім перейдім ся по громадах, положених на окраїнах Руси, як Бахорець, Динів і инших, там, де колись єствували заможні в число парохян і з многими церквами (Динів 7 церков) рускі парохії — нині остали з них заледви нащадки і недобитки. Вкінці загляньмо до церковної історії, скількож там не находимо внесених давійшими часами зажалєнь зі сторони гр.-кат. капітулу до Апостольської Столиці про гнет гр.-кат. обряду, про самовільні зміни єго — а всі ті факти доказують насуперек противнє твердженю шановного автора. І по шож чинити нам закид в сій справі, нами зовсім не закинений? Вирочім се річ меншої ваги, чи сей чи той обряд, коби народ Бога хвалив, а обряди єму зовсім не стоять на перешкодї.

«Але того вже справді не можемо відгадати, яким способом автор міг обвинити нас, що приймаючи ісповідників рим.-кат. обряду на гр.-кат., тим самим, після слів автора, ми їх зрущали. Чиж на правду автор хоче вірити, що обряди мають творчу силу фабрикаваня народности: гр.-кат. обряд Русинів, а рим.-кат. обряд Поляків? Коли би ми хотіли прийняти се за правду, то мусіли би ісповідників гр.-кат. обряду на цілім земнім гльоби признати Русинами, а всіх ісповідників рим.-кат. обряду Поляками, а з тим автор не хоче ся згодити і справедливо, бо обряд а народність се окремі понятя. Наші антенати були колись поганями, а звали ся Русинами; прийали християнську віру, а в ній два обряди гр. кат. і рим.-кат. — одцак через се не зрекли ся своєї народности, ані руского імени.

«Навіть і статистик, який обчисляє в 68. ч.

Przeгляд-у число Поляків, наводить поміж ними і Поляків евангелицкого віроісповіданя і говорить, виразно, що віроісповіданє не може становити народности.

«Маневр, котрий не практикує ся впрочім в цілім свьті — причислюваня по польскої народности всіх римо-католиків без ріжниць, хочби навіть і своєю мовою, якою послугують ся в своїй родині з діда-прадіда, виказували руске походженє, обчислений на се, щоби в нашій сусьпільности виявити переважаюче число Поляків і зискати таким робом для польского народа не рівноправність а більші права. На тов могли би ми справедливо жалувати ся, але ми не порушимо сеї справи, отже нехай автор ошадить нам принайменше закиду, що ми стремимо до підкопуваня становища польского народа».

«Але поминувши вже той закид — каже дальше о. Білинський, автор ванує також і шляхту, що не дбає про розвій своєї народности. Але я обдарений старечим віком, можу на підставі досвєду і наочного свьдоцтва виставити їй як найліпше свьдоцтво як що-до заряду громад, так і що-до політичної акції. Відносини між двором а громадою були в тих давних часах справді патрїархальні. На дворах тяготіли обовязки: будувати церкви і костели, парохіяльні мешканя і господарскі будинки, будова арештів, удержуванє мандаторів для вигоди селян, побиранє і відвоженє податків, відстава рекрута, опіка над убогими і поміч для недужих; двори удержували у себе аптеки, достарчували лікарів, платили всякі кошти комсьинні: на свьята пекли пасхи і роздавали між убогих — взагалі двір ніс матеріальну поміч громаді, хотяй грїш був дорогий, бо за 100 кильо жита платили заледви корону на теперішні гроші а за топку соли треба було завести дїлетку т. є 25 кильо ячменю, вартости нині 3 корон і єще додати до того одну копійку. Крім малого податку ґрунтового, по 40 кр. від морґа, не було для хлопа ніяких драчок, а всі датки, які в єго застувистві поносив двір, відробляв ручною і тяглою роботою через означену скількість двїв, а за надроблені дни одержував заплату, визначувану що року для цілого округа циркулом.

«Свєт клеймив таке відношенє як рід невільництва, тож усамовільнено на рід з під опіки двора. Але навіть воріг шляхти не зможе заперечити, що на рід вийшов з під тої опіки заможний у земску власність, карний, моральний, працьовитий і ошадний, хотяй темний і непорядний. Але усамовільненє єго і призванє єго зрілим не надало єму зразу ані просвєти, ані жадної опіки замість давійшої, двірскої. Повірено люд громадским радам, зложеним з тогож самого темного люду, так що вийшло на те, що *uczyl Marcin Marcina*... Дїдич не одержав навіть вірильного голосу в громадскій радї а так само свьщеникови, ані учителяви не можливо валежати до неї. Тож ріжні лихварі, визискувачі, покутні адвокати накиннули ся людови на порадикиві, вдеморалїзували єго, розволочили по судах і вкінци оддерли з землі і добутку; заледви єще може 1/3 землі остала в руках селян. Тут дали би ся примінити слова Шевченка:

Вмїлась мати вроду дати,

Карі оченята, —

Та не вмїлась долї дати, —

Треба пропадати!

Так само і політика шляхти не була партійною, але свою діяльність розтягали на цілу

ній оправі, так, що може буде окрасою кожної бібліотечки. Ціна опр. прим. 70 с. Набути можна в обох книгарнях у Львові, а також в книгарні Ф. Веста в Бродях і в бюрі оголошень Курковського в Стрию.

В кожній рускій хаті повинна бути на стіні мала всеї Руси-України, видана Р Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сот. Молодїж при науці чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Телеграми

з дня 30. цвітня.

Осьвенцім. Много емігрантів з Чесавіщини і Заліщищини переїхало нині до Канади.

Відень. Дотеперішній заступник амбасадора в Лондоні, гр. Менсдорф, став іменованим амбасадором.

Неаполь. Король Віктор Імануїл і президент Любе з помосту корабля Regina Marguerita відбули вчора перегляд французької та італійської ескадри. Опісля Любе пересів ся на кружівник Marseillaise, де в чверть години пізніше відвідав его італійський король. — О 11. год. перед полуднем Любе відїхав до Франції на Marseillaise в товаристві французької ескадри.

Іркутск. Дня 3. мая пічнуть перерубувати лід на Байкальськмім озері при помочи призначених до того кораблів.

Париж. З Петербурга доносять, що японська ескадра з 10 воєнних кораблів і 6 автиторпедівців їде на Владивосток.

Берлін. Вчора вночі відплила до полуднево-західної Африки нова воєнна експедиція. Виїхало 20 офіцерів, 18 підофіцерів і 114 рядових.

— На удержанє женьської семинарії учительської зложили в марті і цвітні П. Т.: В. Гнатшак у Львові 5 К, парохіяни в Лавах на руки о. Бардіва 5-50 К, др. В. Янович з Станиславова 5 К, Текля Сембратович зі Львова 20 К, о. Йос. Дженджера з Печенїжина 3 К, о. Т. Галайчук з Микулчина 3-66 К, о. І. Білийський з Ілава 2 К, Галя Пясецька з Звертева 40 с, о. С. Городецький з Вербилівки зі складок весільних 8 К, о. І. Любич з Острова 3 К, філія «Просвіти» в Стрию 10 К, Семен Ручка зі Львова 4 К, Краєвий Союз кредитовий 500 К. — Разом зібрано по день 29. цвітня 1.637 К 28с. — Всім Добродїям, особливо Хв. Союзови кредитов., складає Виділ Товариства і Дирекция семинарії як найцірїйшу подяку. З огляду на розширене закладу в слїдуючїм шкільнім році с. є на отворене двох років розширять ся значно видатки на обстанову і средства наукові. Тому звертає си Виділ Товариства до всіх кругів нашої суспільности, щоби і дальше допомагала нашу першу семинарию учительську і не дала сїй так важній інституції упасти задля браку матеріальних средств. Від школи і учительства зависить наша свідомість національна і наша будучність.

На фонд запомоговий для учителів зложили в цвітні П. Т.: Вол. Живневський з Наварї від учасників конференції 3 К, Андрїй Гургула з Рогатина від себе 1 К, від о. А. Пеленьського 1 К, о. Петрицького 1 К, о. Йосифа Яворського 1 К, о. Сапрука 50 с, о. Клодзїньського 60 с, о. Городецького 2 К, п. Блицького 50 с, о. Залужного 1 К, п. Льва Герасимовича 1 К, о. Кудрика 1 К, разом 10 К 60 с, вкінци В. Коренєць аї Стрия 8 К; разом зібрано від 1. січня 1904 75 К 21 с. З того фонду роздано при кінци 1903 р. і з початком 1904. р. пять запомог с. є тром вдовам і одній сироті по учителю і одному учителю. Виплачувано по 30—40 К, разом 180 К. До розділу лишає ся ще 30 К 32 с. Позичок уділено три на загальну квоту 316 К. Під пору зложена є на книжці шадничїй «Народної Торговлі» ч. 2051. сума 436 К 59 с, на позичках остає 156 К, в касі 65 К 21 с. — Заряд фонду просить філії і поодиноких членів збирати невинно дрібні левти і збільшати фонд. Половина складок піде що року до розділу, тому висота і число підмог зависить від висоти зібраної суми.

Вп. М. Попович в Павлові зложив на ціли Товариства 10 К (уміщені в «Сокол» на разі як позичка на будову дому «Сокола»). Виділ складає сему Добродїєви сердечну подяку. — Від Видїлу Руск. Тов. педагогічного.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанїн).

Читайте!

читайте!

Новое виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просвіти» бажаючи, щоби в кожній рускій хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. «ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витискама, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір європейських класиків, сторів 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надїсланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСВІТИ» у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Їдьте лишень

на Гамбург!

пишуть своїм кривним і знакомим ті, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під взглядом скорости і безпеченства сьвітову славу. Подорож від границі пруської до Гамбурга треває лиш 20 годан, і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вказівок. До Канади висилаємо наших пасажерів осібними пароходами, котрі їдуть просто до Канади, і не треба нігде пересїдати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Ждайте наших проспектів і цїнників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденция! Рускі урядники!

фальк & Со.

Hamburg, Americahaus

Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (12-?)

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годинї				відходить о годинї			
	6-10	з	Кракова, Берліна, Варшави, Відня	1-50	6-30	до	Сучави, Жидачева, Кересмеє, Потутор
	6-20	з	Чернівців (Галац), Чорткова, Калуша	2-04	6-43	до	Підволочиска (Київ), Бродів дв. головний
	6-50	з	Сокала, Рави руської		6-45	до	Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
	7-35	з	Самбора, Хирова	8-25	8-35	до	Кракова Відня, Праги, Берліна
	7-55	з	Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче	2-50	9-05	до	Лавочного, Хирова, Калуша
	7-55		на дв. головний		9-25	до	Самбора, Хирова
	7-45	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9-40	до	Белзца, Сокала, Любачева
1-30	8-55	з	Кракова, Відня, Праги, Берліна		10-35	до	Чернівців, Потутор, Делятина
	9-57	з	Стрия	2-40	10-40	до	Тернополь, Потутор, дв. головний
	10-25	з	Рашева, Любачева		10-57	до	Підзамче
	11-15	з	Станиславова (Кересмеє, Потутор)		3-05	до	Стрия, Хирова, Борислава
	1-10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава		3-25	до	Рашева, Любачева
2-15		з	Підволочиска, Кобичинців на дв. Підзамче		3-40	до	Самбора, Хирова
2-30			на дв. голов.		3-50	до	Яворова
	4-35	з	Стрия, Хирова, Борислава	НІЧ			
	5-06	з	Підволочиска (Київ), Бродів на дв. Підзамче				
	5-50		на дв. голов.	12-45	6-05	до	Станиславова, Жидачева
	5-20	з	Яворова		6-15	до	Кракова, Відня, Берліна, Варшави
1-40	5-40	з	Чернівців, Іллан		6-51	до	Яворова
	5-50	з	Кракова, Відня, Праги, Берліна		6-40	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	5-55	з	Белзца, Сокала, Любачева		8-05	до	Сокала, Рави руської
					9-00	до	Підволочиска, Бродів гол. дворець
					9-20	до	Підзамче
				2-51	10-42	до	Іцкан, Чорткова
					10-55	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги
					11-00	до	Підволочиска, Бродів дв. головний
					11-24	до	Підзамче
					11-05	до	Стрия
					11-11	до	Жовкви (лише що недїля)
					4-10	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано.

Час середно європейський рїзнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12. год 36 мін часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснєнє в справах залізничних, продає білєти вського рода і розклади їзди.